

[Kulturministeren]

lekredsen. Jeg har været meget glad for, at ordførerne har understreget i deres taler, at det er så vigtigt med baglandet.

Tak til hr. Ole Vig Jensen. Man kan tydeligt mærke, at min forgænger er meget grundigt inde i forholdene. Vi har jo i mange år drøftet muligheden for at samle dette lovområde i én stor, samlet lovgivning.

Der er en lang række detaljer, og det er vigtigt at få dem afklaret, så vi både kan se på oprettelseskriterierne, på de korte kurser og så fastholde formålet med selve højskole-, efterskole-, husholdningsskoletanken, så vores skoler ikke ændres til kursusjendomme. Jeg kan mærke, at hr. Ole Vig Jensen er meget opmærksom på, at vi skal fastholde de lange kurser. Vi skal fastholde en god økonomi for eleverne og for skolerne, så skolerne ikke udvikler sig til kursusjendomme.

Vi må se på det særlige spørgsmål om de sent udviklede; vi er opmærksom på det. Der er en stor evaluering på vej, som kommer til foråret, og vi må overveje, om vi dér skal tage en justering af lovgivningen, fordi vi sikkert ikke kan nå at inkorporere de resultater, som måtte komme af den evaluering.

Hr. Lysholm Christensen er inde på den frie formålsparagraf, dette, at det netop er skolens opgave at beskrive holdninger og idégrundlag. Hr. Lysholm Christensen understreger også behovet for en skolekreds, og jeg er glad for, at hr. Lysholm Christensen har bemærket, at jeg har indskrevet foreningerne specielt i bemærkningerne. Jeg mener, at det er meget vigtigt, at det folkelige bagland, som også er i en dansk foreningstradition, er med.

Når vi taler om offentlige myndigheder, taler vi om kommunerne. Vi mener ikke, at de frie skoler alene kan have en skolekreds, der består af kommunale myndigheder.

Også tak for tilsagnet om at se på de nærmere detaljer. Jeg kan bekræfte, at vi i høj grad har talt om, at de eksisterende skoler – også Diakonhøjskolen – ikke skulle rammes af restriktive bestemmelser.

(Kort bemærkning).

Poul Erik Dyrlund (S):

I Socialdemokratiet respekterer vi skam fuldt ud, at kulturministeren har fået det indtryk, at der ikke er behov for at afsætte forsøgs- og udviklingsmidler. Det er nu ikke det ind-

tryk, vi får, når vi studerer de hørings svar, vi har fået fra forskellige kredse i kostskoleverdenen. Der peger man netop på, at der stadig væk vil være behov for, at der afsættes penge til dette formål.

Det er også sådan, så vidt jeg kan konstatere, at der har været stillet indtil 1 mio. kr. til rådighed på finansloven, men over en ganske kort årrække har man faktisk sparet disse penge væk, og så vidt jeg kan erindre, er der kun ca. 100.000 kr. tilbage på finansloven for 1993. Altså, der har været en stærkt faldende kurve.

Kulturministeren nævner selv de små skolers økonomiske problemer. Jeg har i øvrigt den opfattelse, at det ikke er lukrativt at drive kostskoler i dag, og jeg mener ikke, at man ligefrem svømmer i penge i et sådant omfang, at man kan sætte forsøgs- og udviklingsaktiviteter i gang. Derfor har vi den opfattelse, at man bør lytte til de kredse, der siger, at der fortsat vil være behov for forsøg og udvikling. På alle andre områder er det jo netop noget af det, man satser på, for at forbedre fremtidens tiltag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Ivar Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Kulturudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

13) Første behandling af lovforslag nr. L 85:

*Forslag til lov om ændring af lov om gymnasi-
et m.v. (Afskaffelse af betaling for fotokopier
m.v.).*

Af Aage Frandsen (SF) m.fl.
(Fremsat 3/11 92).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder):

Allerede under behandlingen af gymnasieleven i 1990, hvor der blev indført hjemmel til at tillade amtskommunerne at lade eleverne betale en afgift for fotokopier til undervisningsbrug, stillede S og SF ændringsforslag for at udelukke brugerbetaling i gymnasiet. Dette ændringsforslag blev forkastet af et flertal her i Tinget; så det er ikke uvant, at forslagsstillerne har det synspunkt og at de kommer med dette forslag. Der er ikke noget nyt i det.

Vi har gennemført en undersøgelse i Undervisningsministeriet af, hvordan det er gået med brugerbetalingen på dette punkt. Det fremgår, at amtskommunerne i 1991 opkrævede mellem 100 og 300 kr. i fotokopiafgift, mens et enkelt amt slet ikke opkrævede nogen afgift.

Danske Gymnasieelevers Sammenslutning, DGS, har i forbindelse med demonstrationerne mod brugerbetalingen påstået, at man kan risikere, at det koster 20.000 kr. at gå i gymnasiet. Men det bliver jeg nødt til at betegne som det rene vrøvl.

Af den nævnte undersøgelse fremgår det, at den samlede betaling for ordbøger, lommeregner og fotokopier osv. alt i alt i gennemsnit beløber sig til 700 kr. pr. år, hvilket svarer til en samlet betaling for de tre år på ca. 2.000 kr., og det er jo noget andet end 20.000 kr. I dette beløb indgår betaling for de ordbøger, som er elevernes ejendom, og andre ting, som de beholder, og som de jo kan have glæde af også efter gymnasietiden.

Anledningen til, at der overhovedet blev indført denne mulighed for at opkræve betaling for fotokopier, var, at vi skulle forsøge at fremme bogen på kopiernes bekostning, og vi skulle fremme tendensen til, at elever, der går i en boglig skoleform, også værner sig til, at man en gang imellem kan købe en bog – ligesom det jo er sundt at læse en hel bog og ikke kun pluklæse. Og den tanke mener jeg stadig er rigtig. Man kan diskutere, om fotokopiafgiften har nogen stor virkning i retning af at fremme bogen på kopiernes bekostning. Det kan man sætte et spørgsmålstegn ved, og det er derfor, at det er så godt, at der ikke er nogen pligt til det, men at det er en mulighed. Hvis man på et gymnasium eller i et amt synes, at betaling er en rigtig dårlig idé, kan man afskaffe den. For mig er det vigtigste, at der er mulig-

hed for, at man kan bede eleverne om at anskaffe centrale bøger, især i de tilfælde, hvor det er vigtigt, at de har deres egen bog, og at de beholder bogen, når undervisningen er afsluttet, for det er en sær tanke, at man på et gymnasium f.eks. kan vælge filosofi og få en filosofibog, og når man så er færdig med faget, skal man aflevere bogen igen; det er efter min mening meget upædagogisk og forkert.

Sådan kan debatten jo gå frem og tilbage, og det er helt rigtigt, at det er til afgørelse på de enkelte gymnasier; hvis de har råd til at afskaffe betaling for fotokopier, kan de gøre det. Nogle vil måske så sige, at de stakkels gymnasier ikke kan undvære disse penge, så hvis de skal have mulighed for at afskaffe fotokopibetalingen og de ikke vil indføre betaling for anden form for undervisningsmateriale, må staten give dem pengene. Dertil vil jeg sige, at hvis jeg havde nogle millioner kroner til rådighed til det formål, ville det sidste sted, jeg sendte dem hen, være de danske gymnasier, der adskiller sig fra hele det øvrige undervisningsområde ved at have en stigende standard, og hvor udgiften pr. elev ligger over 50.000 kr. om året, mens den for handelsskolernes højere handelseksamen ligger på ca. 34.000 kr. Jeg har lige afleveret et svar til Folketingets Uddannelsesudvalg, som nøje beskriver disse forhold.

Derfor beder jeg om forståelse for, at regeringen ikke synes, det er en god idé at afskaffe denne mulighed. Vi mener, at muligheden administreres af de rette, nemlig dem, der er på de enkelte gymnasier, og vi har ikke penge at forære gymnasierne, så de kan afskaffe denne betaling, og hvis vi havde penge, ville vi ikke bruge dem til det, men give dem til skoler, der har mere behov for dem, f.eks. handelsskolerne.

Jeg kan kort sagt ikke støtte forslaget.

Lone Møller (S):

Hvis ministeren havde millioner med sig, skulle de ikke sendes til de danske gymnasier, men jeg vil godt slå fast, at det ikke er det, forslaget går ud på; det går faktisk ud på at fritage eleverne i gymnasierne for nogle udgifter.

Indtil 1989 var det nemlig gratis at gå i gymnasiet; hvis man havde evnerne, skulle man ikke til lommerne for at starte på en uddannelse. Det blev ændret i 1989, hvor der skulle betales

[Lone Møller]

et depositum på 100 kr. for at starte i gymnasiet, ligesom der blev indført en kopieringsafgift på 100 kr. pr. år. Samtidig blev der som noget nyt indført en ordning, der betød, at hvor man tidligere fik udleveret ordbøger og lommeregnerne, skulle man nu selv betale for disse ting. Jeg har mange gange hørt undervisningsministerens pædagogiske foredrag om, hvor glad man er for den gamle ordbog, som man benyttede, da man gik i gymnasiet; det tror jeg såmænd også at de elever, som ikke har betalt for den, er, men allerede umiddelbart efter, at man indførte kopibetalingsordningen, blev man opmærksom på, at det var ulovligt. Derfor blev den i 1990 lavet om, så det ikke længere var Undervisningsministeriet, der opkrævede pengene, men i stedet amterne, som så fik adgang til at modregne i det generelle bloktilskud.

Samtidig oplevede man desuden en stigning i det samlede antal kroner, som skulle betales, og det er rigtigt, som undervisningsministeren sagde, at der netop er gennemført en undersøgelse på gymnasieområdet, som viser, at eleverne nu betaler mellem 200 kr. og 300 kr. pr. år i fotokopibetaling, altså væsentlig mere end de 100 kr., som man startede med.

Desuden er der ændret på transporttilskuddet til eleverne, og når man regner lidt på det, kan det hurtigt løbe op på omkring 7.000 kr. for et 3-årigt uddannelsesforløb. Det lyder måske ikke umiddelbart af så meget, men jeg kan godt forestille mig, at familier på dagpenge eller bistandshjælp, som vi desværre har mange af i dette samfund, vil have det lidt svært med bare de mest elementære ting til to børn i gymnasiet.

Allerede under behandlingen af gymnasieloven i 1990 stillede Socialdemokratiet sammen med SF ændringsforslag for at undgå brugerbetaling i gymnasiet. Desværre var der ikke flertal for forslaget på det tidspunkt, men det lykkedes dog at skaffe flertal for afskaffelse af depositummet. Jeg håber også på velvilje over for dette forslag, så det også lykkes at få fjernet fotokopiafgiften, således at det stadig vil være evnerne og ikke pengepungen, der er afgørende for, om unge får en uddannelse.

Socialdemokratiet kan støtte forslaget, og vi vil ikke bruge meget tid i udvalget på at træne det; vi håber, at det kan vedtages hurtigt.

Jens Jørgensen (KF):

Det lovforslag, som SF har fremsat, vender Det Konservative Folkeparti sig imod. Det drejer sig ikke kun om fotokopier, der står nemlig et par vigtige bogstaver bagefter: m.v. Man kan altid have den principielle opfattelse, at det skal være totalt gratis, men det er der nu næppe noget der er i denne tilværelse. Ekskursioner, klasserejser og meget andet må eleverne selvfølgelig betale.

Det, som jeg på Det Konservative Folkepartis vegne lægger vægt på, er, at vi, som også undervisningsministeren var lidt inde på, skal forsøge at behandle de unge, der efter folkeskolen fortsætter uddannelsen, så ligeligt som muligt. Ser vi på handelsskolerne, er der dér, hvor jeg selv kommer fra, eksempler på, at man fast betaler 440 kr. for fotokopier og 141 kr. for nogle engangshæfter, ligesom man betaler for lommeregnerne og ordbøger. På de tekniske skoler er der også tale om, at eleverne betaler for materialer.

Det Konservative Folkeparti finder, det er en rigtig tankegang, at man under m.v. – med videre – især vægter ordbøger, Nudansk Ordbog, retsskrivningsordbog, materialer og brugsgenstande, som man også uden for skoleforløbet kan have glæde af, uden at jeg dog vil komme ind på historien om den kære gamle ordbog.

Med hensyn til fotokopier er jeg lidt mere skeptisk over for, om det er den rigtige vej, amterne vælger, når de pålægger gymnasierne denne udgift. Da den blev indført, var begrundelsen naturligvis, at den på en eller anden måde skulle virke adfærdsregulerende, og med det forbehold, jeg er nødt til at tage over for en privat undersøgelse, må jeg nok sige, at overalt, hvor jeg har spurgt, har den adfærdsregulerende virksomhed gående ud på færre fotokopier og flere bøger i hvert fald ikke haft effekt. Der bruges relativt mindst lige så mange fotokopier, som der blev brugt for 2, 4 og 6 år siden.

Sammenfattende må jeg sige, at da der er tale om et forslag om afskaffelse af brugerbetaling for en speciel gruppe – den gymnasiale – går forslaget imod en ligestilling af eleverne, og Det Konservative Folkeparti fastholder, at amterne skal have ret til inden for rimelige grænser at opkræve en brugerbetaling, og vi synes især, at man burde vægte ordbøger og tilsvarende ting.

Anders Mølgaard (V):

I slutningen af oktober måned aktionerede nogle tusinde gymnasieelever og hf-elever for at vise deres utilfredshed og foragt for politikerne. En stribe gymnasier blev ligefrem bosat, og 3.000-4.000 gymnasieelever deltog under kyndig vejledning af en transitmedarbejder i verdens største massesynkroniserede fald her på Christiansborg Slotsplads. Hvad får tusindvis af unge udrustet med soveposer og guitare til at bosætte gymnasier og lave faldøvelser til Guinness rekordbog?

En række indlysende billeder melder sig i hvert fald umiddelbart på min nethinde:

1) Aktionen kan måske have til formål at vise foragt over for Teheranstyrets forfølgelse af Salman Rushdie.

2) Aktionen kan have til formål at vende befolkningens og Folketingets opmærksomhed mod behovet for en hjælpeindsats over for millioner af sultende børn på Afrikas Horn eller i Mozambique.

3) Aktionen kan være en demonstration af solidaritet med de hårdt pressede demokratiske kræfter i Baltikum eller i Rusland.

4) Aktionen kunne være et råb om at stoppe ragnarokket på Balkan.

Men ak og ve, protesten har helt andre jordnære, ja, næsten skyklaplignende årsager, idealismens svanevinger kan ikke løfte sagen mange meter over jordoverfladen. Den konkrete baggrund for protesten var en årlig brugerbetaling på typisk sølle 100-300 kr. pr. elev for fotokopier. En undersøgelse har som tidligere omtalt dokumenteret, at fotokopier, lommeregnere og ordbøger gennemsnitligt løber op i 700 kr. årligt pr. elev. Vi synes i Venstre, at det er et meget rimeligt leje for egenbetaling, og man skal lige huske, at vi i Danmark har den måske mest gunstige SU-lovgivning i verden. Jeg vil endda vove den påstand, at mange unge på grund af SU og/eller fritidsjob aldrig senere under videreuddannelse eller i job får så meget tilovers til lommepenge som i gymnasietiden. Derfor synes jeg, at man ikke kan lade være med at fundere over, om dette SF-lovforslag egentlig ikke – selvfølgelig ufrivilligt – siger en hel del om omfanget af vore problemer eller måske mangel på samme i Lidenlund.

Køpke Christensen (FP):

Fremskridtspartiet har det synspunkt, at grunduddannelsen på folkeskoleniveau skal betales af det offentlige. Det betyder naturligvis ikke, at vi ikke meget gerne ser ændringer af den nuværende struktur, men vi ser f.eks. helst, at en eventuel indførelse af brugerbetaling på skoleområdet på visse punkter indgår som en del af en større strukturreform på hele området.

Brugerbetaling på gymnasierne er netop et godt eksempel. Fremskridtspartiet ønsker indførelse af markedsøkonomiske principper i skolesystemet, og det gælder naturligvis også på gymnasieområdet, og som sådan er det klart, at selve ideen om betaling for kopiering ikke ligger fjært fra Fremskridtspartiet. Vi ønsker en synliggørelse af udgifterne i forbindelse med undervisningen, og det er egentlig heller ikke unaturligt, at gymnasieelever også skal bidrage til deres egen uddannelse, lige så vel som andre uddannelsessøgende efter folkeskolen. En uddannelse er efter Fremskridtspartiets opfattelse først og fremmest en investering for hele livet. Derfor er det også rimeligt, at man selv betaler en stadig større del af udgifterne.

Brugerbetalingen for undervisningsmaterialer i kopiform m.v. kan have den gavnlige virkning, at eleverne hele tiden får de nyeste materialer og oplysninger i stedet for at skulle trækkes med forældede bøger med fortidige oplysninger. I den forbindelse vil jeg for dem, der ønsker større offentlige udgifter, meget kort nævne, at Fremskridtspartiet ikke støtter nye og større bevillinger til gymnasierne for at sikre eleverne de nyeste bøger på skatteydernes regning. Brugerbetaling for kopimaterialer m.v. er i den nuværende størrelsesorden næppe af afgørende betydning for de enkelte studerende og kan derfor efter Fremskridtspartiets opfattelse ikke betegnes som et opgør med princippet om gratis skolegang. Under alle omstændigheder mener Fremskridtspartiet ikke, at alle børn skal tilbydes eller tvinges gennem 12 års offentligt betalt skolegang.

Når det foreliggende lovforslag alligevel vækker sympati hos Fremskridtspartiet, er det derfor ikke af principielle grunde, men derimod fordi den måde, brugerbetalingen er gennemført på, ikke tilfredsstillende de krav, Fremskridtspartiet stiller til nye initiativer på det offentlige område. Vi finder, at den nuværende

[Køpke Christensen]

brugerbetaling mere ligner en kamufleret skat-testigning, og derfor vil vi gå ind i udvalgsarbejdet med en positiv holdning, men vi vil dog stille ændringsforslag, der skal tilgodese vore ønsker.

Vi har konstateret, at der til SF's forslag vil blive stillet mange ændringsforslag, og Fremskridtpartiet vil også stille ændringsforslag på området, men det er klart, at man må erkende, at dette ikke umiddelbart kan kaldes brugerbetaling, for det dækker ikke de faktiske omkostninger, og jeg må umiddelbart sige, at det er begrænset, hvor store økonomiske byrder et ungt menneske, der går på disse uddannelser, har, men at regeringen indfører brugerbetaling stadig flere steder uden at hæve den skattefrie bundgrænse tilsvarende, er ikke noget, Fremskridtpartiet kan billige. Det er alt for ofte, regeringen bare bruger undskyldningen for at få flere kroner i kassen, uden at der tilsvarende lettes et andet sted i systemet. Det kommer derfor ikke bag på Fremskridtpartiet, at OECD's sidste rapport påpeger, at skatteniveauet i Danmark for en gennemsnitslønnerfamilie er det største, så vi tror nok, at vi må prøve at vurdere, om det ikke ville være en fordel også for regeringen nu at erkende, at når man indfører brugerbetaling på stadig flere områder, må der også indføres reelle skattelettelser i den anden ende, så borgerne har mulighed for at betale disse ekstra ydelser.

(Kort bemærkning).

Lone Møller (S):

Det er nærmest et spørgsmål til Fremskridtspartiet: Jeg forstod ikke helt, om det var et ændringsforslag til skattelovgivningen, Fremskridtspartiet ville stille, eller om Fremskridtspartiet var enig i forslaget om at afskaffe kopi-afgiften.

(Kort bemærkning).

Køpke Christensen (FP):

Som det ganske rigtig blev sagt af fru Lone Møller, var der ikke nogen klar melding om, hvor vi stod, og det var faktisk også bevidst. Vi vil prøve at gå ind i udvalgsarbejdet i en positiv ånd, men vi erkender også, at det efter vores opfattelse kan blive nødvendigt at stille nogle ændringsforslag, så lovforslaget kan få en retning, vi ønsker, og kan der ikke opnås et flertal

for vor holdning, er der åbenbart ikke flertal for forslaget.

Ole Vig Jensen (RV):

Det Radikale Venstre kan ikke støtte det foreliggende forslag, lige så lidt som vi kunne sidst, det blev bragt på bane. Jeg vil sige det lidt stærkt: Jeg synes, at man kan rubricere forslaget i gruppen af klynkeforslag. Jeg siger det, fordi jeg synes, at det er proportionsforvrængning at hævde, at nogen ung skulle blive forhindret i at udnytte deres evner på en uddannelsesinstitution på grund af den beskedne betaling, der her er tale om oven i købet for visse varige forbrugsgoder, og man kan heller ikke hævde, at nogen ung kommer til at leve på sultegrænsen af at skulle betale for lommeregner, ordbøger og fotokopier. Man kunne snarere sige, at hvis tanken var, at det skulle have en adfærdsregulerende virkning på fotokopiområdet, kunne vi nærmere gå ind for en forhøjelse af betalingen, men så skulle det også gælde for Folketinget, hvor alle de kopier, der flyder alle vegne fra morgen til aften, rider en som en mare. Det er ikke vejen at gå, og derfor mener jeg, at vi skal fastholde det forslag, der oprindeligt gav anledning til, at der blev indført betaling, og det medvirker Det Radikale Venstre gerne til.

Lysholm Christensen (KRF):

Kristeligt Folkeparti har støttet grundlaget for betaling af fotokopier m.v. Vi gjorde det for at fremme en mere ansvarlig og sparsommelig brug af fotokopier. Vi ville gerne støtte en ændring af brugeradfærden fra løse kopiark til brug af blade limet sammen i ryggen, så man kunne kalde det en bog.

Har ordningen indfriet forventningerne? Har brugerbetalingen haft den ønskede adfærdsregulerende effekt? Det må jeg nok tilstå at jeg ikke er helt sikker på. Vi har ikke fået ændret adfærden overbevisende i den retning, som jeg beskrev, tværtimod er der måske noget, der tyder på, at når der her er en pengekasse, skal den også bruges, så den stimulerer måske til at bruge endnu flere fotokopier.

Hvis forslaget vedtages, vil der blive et pro-venumæssigt problem, og derfor må jeg afvise det, for vi ved ikke, hvor vi skal finde de penge henne, men jeg er altså ikke imod, at de unge mennesker afkræves en vis betaling for materi-

[Lysholm Christensen]

aler, og derfor vil jeg sige på linie med den konservative ordfører, at vi gerne så brugerbetaling anvendt for lidt mere varige forbrugsgoder i form af ordbøger eller andre bøger, som man også kan bruge som arbejdsredskab efter skolegangens afslutning. Vi er altså blevet en smule bløde i knæene, når det gælder de løse A4-ark, men vi vil gerne være med til, at man skal købe det papir, som er fast indbundet, og dermed vil jeg sige, at vi afviser forslaget.

Aage Frandsen (SF):

Da undervisningsministeren i sin tid tog initiativet til brugerbetaling på uddannelsesområdet, var det med forskellige begrundelser, men den egentlige grund var selvfølgelig, at undervisningsministeren skulle skaffe nogle penge til statskassen. Det skulle man finde nogle andre begrundelser for, fordi man ikke bare kan sige det og specielt ikke til de mennesker, der skal betale det, så det var bedre at finde nogle andre begrundelser, og det var derfor, at den dér med adfærdsregulering kom fra ministerens side; ministeren havde forestillet sig, at man skulle adfærdsregulere på den måde, at hver gang eleven fik en kopi i hånden, skulle han betale. Ideen i adfærdsregulerende brugerbetaling, som jo kan være fornuftig, er, at vi gerne vil have reguleret adfærden på en bestemt måde; det kan gælde vand, el og mange andre ting, men for at den skal være fornuftig og retfærdig, skal man kunne regulere sit eget forbrug; hvis man ikke kan det, er det urimeligt, for så er det bare en skat.

Selv om det nok er mange år siden, ministeren har kendt undervisningssteder indefra, vidste ministeren godt, at det ikke kunne lade sig gøre. Det var en tåbelig administrativ ordening, men nu har vi én gang fået den fotokopigift, og så kan den ikke afskaffes igen, selv om alle godt ved, at den ikke duer. Ministeren udtrykte det på jysk ved at sige: »Man kan diskutere, om afgiften fremmer bogen.« Det er sådan meget stille jysk sagt, og det har ikke spor at gøre med at fremme bogen. Derfor synes jeg, at det nu snart må kunne lade sig gøre at afskaffe den, og jeg kunne forstå, at hr. Jens Jørgensen fra De Konservative, Fremskridtspartiet og hr. Lysholm Christensen fra Kristeligt Folkeparti mente det samme. Hvorfor siger vi så ikke, at vi skal se at få den afskaffet? Det er jo fuldstændig meningsløst. Unge mennesker betrag-

ter politikere som fjolledede, for både afgiftens størrelse og meningen med den er jo latterlig.

Derfor kunne det være, at man kunne nå frem til, at der åbenbart ikke er flertal for at afskaffe brugerbetaling generelt – så kan man bruge forskellige begrundelser, f.eks. at det er så dejligt at have sin egen bog i hånden, eller at det er andre, der skal betale – men det kunne da være, at vi kunne trække fotokopieringsafgiften ud. Vi kunne begynde et sted, ligesom da vi fik afskaffet depositummet.

Hvem er det, der er skyld i, at fotokopimængden er rigelig stor? Ministeren ved godt, at det er ministeren, der i sidste instans er ansvarlig, for selv om ministeren har nogle glimrende embedsmænd, er det ministeren, der skriver under. De glimrende embedsmænd laver nogle undervisningsbekendtgørelser, der siger, at undervisningen skal være spændende og indholdsrig, og der er da heldigvis også nogle mennesker, som praktiserer det, men det kræver, at man også en gang imellem bruger fotokopier. Det er rent faktisk fornuftigt somme tider at anvende noget fra én bog, noget fra en anden bog og noget fra en tredje bog. Så det dér med at adfærdsregulere, så man ikke skal fotokopiere længere, er egentlig hverken pædagogisk eller fornuftigt. Det tror jeg også ministeren ville sige, hvis ministeren kendte lidt mere til undervisning i praksis.

Jeg tror ikke, lærerne er sådan helt vilde med at stå ved en fotokopimaskine – man kunne nærmest få indtryk af, at nogle mener, at det er sådan en fornøjelse, de har – det er egentlig en besværlig ting, og man ville hellere tage en bog frem, men af økonomiske grunde er bøgerne ikke altid til rådighed, og derfor tror jeg ikke, at ministerens udgangspunkt, nemlig at man også skal begrænse kopiforbruget, er entydigt rigtigt.

Selvfulgelig er det også vigtigt, at de unge mennesker ser en bog sådan i sin helhed, men fotokopier er altså ganske glimrende også som undervisningsmiddel, og egentlig tror jeg, at det er de undervisere, som er mest aktive, varierende og spændende i deres form, som bruger kopierne. Det er meget nemmere at bruge en bog, specielt en gammel en, som man kender godt, men heldigvis er der nok ikke så mange, der gør det.

Til allersidst vil jeg sige, at jeg ligesom hr. Lysholm Christensen egentlig tror, at afgiften i

[Aage Frandsen]

dag nærmest virker modsat. Eleverne kan sige med en vis begrundelse, at når de har betalt for dem, må de da kunne få nogle flere papirer, og det var jo ikke meningen med det.

Der var nogle, der engang sagde noget, vi var nogle, der sagde noget andet, men at gentage det, man altid har sagt, er jo ikke nogen præstation, så hvis ministeren kunne finde ud af at mene noget andet, ville det være en overvindelse, og det synes jeg vi skulle kvittere for; så skulle vi andre nok lade være med at spørge: Hvad sagde vi?

Hvis ministeren indser, at den tossede ordning snart burde væk, er det sidste gang, jeg siger, at det er en skændsel at bruge begreberne adfærdsregulering og brugerbetaling på den måde.

Undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder):

Hvis man på nogle gymnasier skulle være enig med hr. Aage Frandsen, synes jeg, at man skulle afskaffe fotokopifgiften og finde noget andet at lade eleverne betale for – eller finde en besparelse. Jeg har ikke pengene, og hvis jeg havde dem, gav jeg dem ikke til gymnasierne.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Det, der er problemet i øjeblikket, er, at det betragtes som en lov – men det er det jo ikke – at man har en afgift, som ligger inden for den ramme. Hvis man begynder med at flytte afgiften, vil man føle, at man begynder at ændre normen.

Jeg er helt enig med ministeren i, at man godt kunne flytte afgiften over på noget andet, men grunden til, at man ikke gør det, er nok, at man ville føle, at der fandt en forskelsbehandling sted.

Selv om ministeren sagde, at amternes gymnasiers økonomi er bedre end ministerens handelsskolers – det tror jeg i øvrigt amternes gymnasier er glade for – er deres økonomi ikke så fantastisk god, men den er klart bedre end handelsskolernes, og derfor tror jeg, at gymnasierne trods alt er glade for, at de i sin tid blev flyttet fra ministeren og ud til amterne.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Den fg. formand (Helge Sander):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

14) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 14:

Forslag til folketingsbeslutning om de længelevende sundhedsuddannelser.

Af Rahbæk Møller (SF) m.fl.
(Fremsat 3/11 92).

Forslaget sattes til forhandling.

*Forhandling***Undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder):**

SF har genfremsat et ret vidtgående forslag om de længelevende sundhedsuddannelser. Vi behandlede det her i Tinget lige før sommeren. Dengang gav jeg udtryk for, at vi ikke kunne gå videre med behandlingen af dette forslag, før vi havde hørt, hvad Sundhedsuddannelsesrådet sagde.

Nu er der kommet en redegørelse fra Sundhedsuddannelsesrådet – eller rettere sagt, der er kommet noget, der kunne være en forberedelse til en debat og derefter måske en reform. For sådan er det jo; Sundhedsuddannelsesrådet er ikke kommet med nogle klare meldinger, og det er, fordi det er nogle kloge mennesker, der sidder i Sundhedsuddannelsesrådet, som ikke mener, at tingene kan løses så enkelt, som SF her foreslår.

Sundhedsuddannelsesrådet stiller en række meget væsentlige spørgsmål, kategoriserer problemerne. Hvad jeg især er glad for, er, at man lægger så kraftig vægt på, at vi skal spørge brugerne ude i marken, hvilke kvalifikationer der helt konkret er brug for i de forskellige funktioner, der skal varetages, og så forsøger